

ПОЗОРИШНИ ФЕСТИВАЛ БАЛКАНСКОГ КУЛТУРНОГ ПРОСТОРА
THEATRE FESTIVAL OF BALKAN CULTURAL SPACE

ХРОНИКА ФЕСТИВАЛА

Број 3

Четвртак, 14. март 2019.

ПОКРОВИТЕЉ
ФЕСТИВАЛА

ГРАД НИШ

Вечерас

ХРВАТСКО НАРОДНО КАЗАЛИШТЕ У ВАРАЖДИНУ, Вараждин, Хрватска

ФИЛОКТЕТ

ЈУЧЕ НА ФЕСТИВАЛУ

ГОСТИ ФЕСТИВАЛА ПРЕДСТАВНИЦИ АМБАСАДЕ БИХ У БЕОГРАДУ

Друго вече такмичарског програма фестивала „Театар на раскршћу“ обележили су комади „We are born naked and the rest is...“ сцене Месс & Сарајевског ратног театра-САРТР из Босне и Херцеговине у режији Флоријана Фишера и „Капитал“ у режији Андраша Урбана, Краљевског позоришта Зетски дом на Цетињу из Црне Горе.

Гости првог позоришног фестивала балканског културног простора и нишког Народног позоришта били су отправник послова амбасаде БИХ у Београду Драгиша Делић и аташе за културу у амбасади БИХ у Београду, Зоран Перковић које је примио директор нишког театра Спасоје.Ж Миловановић.

ОКРУГЛИ СТО КРИТИКЕ

Две представе, изведене треће фестивалске вечери, за све критичаре имале су заједничку вредност, а то су млади глумци њихов труд и сјајно извођење. Јелена Лукина рекла је да структура осећајности некада и данас није иста. Гледаоци морају да расту заједно са позориштем и да се мењају заједно са њим. Ово је време постдрамског театра и глумац је заправо перформер који извршава задатке његовог величанства редитеља. То је случај у обе представе. Бојан Муњин примећује да глумцима треба бити захвалан на труду и поштом раду, али има дилеме са идејама баченим у гледалиште са којима се не слаже. Пароле и гола тела не изазивају позитивну реакцију у мени, а из позоришта морамо изаћи као бољи људи. После ових представа нема катарзе и зато не добијамо пуно оваквим представама. Ненад Новаковић, такође, хвали глумце. Вечерас, каже, у правом смислу разумем назив фестивала. У обе представе глумци су били жртве редитељских захтева. Редитељи нису ту да им то кажем, али су ови млади људи светла тачка представа, они су на раскршћу, могу изабрати свој пут и одредити будућност позоришта. Александра Гловацки сматра да критика зависи од нашег сензибилитета. Две представе су потпуно различите и колико ми Сарајевска представа не одговара толико, „Капитал“ одговара мом сензибилитету. У првој представи нејасно је зашто су сцене повезане. Андраш Урбан остао је веран себи, иако је прича о новом

времену о коме све знамо, али не знамо шта даље. Извођење глумца је фасцинантно у обе представе.

Миливоје Млађеновић за представу позоришта из Сарајева примећује да јој недостаје везивно ткиво чиме има бледи утисак код публике, делимично је и конфузна, упркос њеном друштвеном ангажману. У представи „Капитал“ доминирају бука, бес и гнев уз прозивку експлоатације човека, љутећи нас постиже потребан ефекат.

Критичару Игору Бурићу допала се представа из Сарајева јер баш тако замишља анархију. Естетски можда није избрушена, али показује како може да се мења устаљена структура позоришта. Неки су учили марксизам, неки читају сада и значајна је зато што оно што мислимо не говоримо јавно, представа нас суочава са том истином и катарзична је.

Б.Мијалковић

РЕЧ КРИТИКЕ

Синоћ су приказане две представе

“КАПИТАЛ” И “WE ARE BORN NAKED”

Чувајмо се лошег театра

Након још једне 'капиталне' представе Андраша Урбана која се, ни мање ни више, бави Карлом Марксом и његовом књижурином од хиљаду и по страна, треба већ једном јасно рећи: доста нам је тог непрестаног, јефтиног и бомбастичног замајавања. Доста нам је тог бесконачно излуђујућег низа његових чорбиних чорби чорба, са увијек истим голим сисама, дупетима и насиљем. Доста нам је те досадне и напорне гњаваже да по тко зна који пут морамо слушати шта ће нам Урбан мегафоном са позорнице рећи. Нисмо у логору, већ у позоришту. И нисмо недотупавно блејеће стадо већ људи који су гледали нешто од театра још док се Урбан играо на ливади. Нисмо будале већ позоришна публика. Оно са чиме у ствари имамо посла то су његове псеудо хорор приредбе нулте инвенције, са увијек истим погонским горивом бизарних вулгарности као да је ријеч о посљедњој крчми и лошој ракији који требају створити атмосферу адреналинске парализе у дворани, од којег би публика одмах морала пасти на леђа и тако остати непомична још три

дана. Након буђења од тог невиђеног удара грома требали бисмо, иако смо људи од знања, сензибилитета и искуства, сагнути главу и рећи ово је врх, даље од овога у театру не постоји. Ма хајте молим вас. Али није проблем Урбан и његово непрестано продавање увијек исте магле већ сви ти људи око њега који поновно и поновно насједају на то непрестано шибицарење са сексом, бестијалним сценама и страхобалним политичким паролама. Друга представа патетичног наслова, па још и на енглеском језику да би то изгледало не знам како свјетски „We are born naked“ такођер не заслужује бољи коментар. Био је то досадни рецитал фраза о политичкој коректности, којој се у данашњем свијету либералне тираније не дај боже ништа не смије приговорити. На позорници се изговара како је породица тамница појединца, како неравноправност сијева на све стране и како слобода мора бити слободна од свих веза које човјека чине човјеком или бар друштвеним бићем. Абортус на примјер постаје ствар готово дневне хигијене а не, какве год ми назоре о томе имали, драма сваке људске особе која мора одлучити да ли ће омогућити или

ускратити неком новом бићу право на живот. Замислимо на примјер себе у позоришту, док слушамо трактат о абортусу, како размишљамо да смо и ми могли бити један потенцијални абортус али смо се неким чудом извукли. Или, да размишљамо о својој сестри или оцу, које неизмјерно волимо и који нам понекад ужасно иду на живце, да би најбоље било да на њих заборавимо у име наше властите слободе. Не, нисмо слободни од љубави и од одговорности. Дакле, питање вајној представи: зар се заиста мисли да ми не знамо да је живот једно проблематично мјесто и да је човјек у својој суштини биће са грешком? Па управо се тиме бавимо читаву историју, и у позоришту и у науци и у међуљудским односима. Идемо у позориште зато да би смо поправили ствар а не зато да бисмо рекли да ништа не ваља. Има нешто ђаволско у свим тим оптужбама којима је испуњен данашњи театар и јако ћемо погрешити ако не препознамо тај мали црни заводљиви репић којем је крајњи интерес да разара а не да обнавља човјекове вредности и достојанство.

Бојан Муњин, Трећи програм
Радио Загреб,а

Безнадежност и охрабрења

Ја не желим лезбејку за председницу, црнца за председника, јер све је то капитализам већ инкорпорирао као део властите идеологије, не мењајући ствари на боље. Ово би био могао да буде (лични) одговор на ангажман који покрећу представе „We are naked and the rest is...“ из Сарајева и „Капитал“ из Црне Горе. Оно што ипак обећава је да обе ове представе покрећу и многа друга питања, захтеве, који су веома политични, што је важна димнезија позрине уметности, као и сваке друге друштвене, данас се каже и одговорне делатности.

Представа из Сарајева, мотивисана Фасбиндеровим умећем да деконструише популарне наративе у прилог буђења и артикулације антитоталитаристичке свести, заправо је састављена из низа наизглед неповезаних наратива, сцена. Оних о породици, критички посматраној као основној јединици капиталистичке

експлоатације приватног власништва, затим у великој мери ироничне сцене о заједници, комуни, као изласку из зачараног круга индивидуализма, преко сцене у којој група људи под маскама за неколико минута креира графит на целом задњем зиду позорнице, до оне у којој глумица у своје име говори о абортусу и праву на грешку и грех као саставном својству људскости, само привидно очишћеној у систему демократске једнакости, правверности и исправности.

Андраш Урбан, у представи-концерту „Капитал“, на себи својствен и препознатљив начин, урла на друштво, у овом случају црногорско, преиспитујући карактеристике тог надалеко чувеног чојства и јунаштва, путем филозофије Карла Маркса. „Капитал“ позорницу користи као агору, у којој уметници заступају глас људи који није изневерен на још једним изборима, говорећи оно што их тишти, што их чини нечовечнима (сиромаштво, беда, неравноправност, некултура), у односу на оно што је жељена слика у јавности.

Иако се и у једној и у другој представи може расправљати о естетским аспектима, делотворности ауторског поступка, агитовања у корист другог, другачијег, не сме се губити из вида да је оваква уметност настала и развија се управо због угрожености и одржавања статуса кво на многим нивоима који су од кључног значаја да се не пробудимо у свету у ком су нам и кривица и казна постали судбина, без могућности да се о њима уопште говори или пита.

Охрабрујуће је и то што један нови фестивал као што је „Театар на раскршћу“ у Нишу, једна нова публика, нова генерација, показује афирмативан однос према уметности која није лака, забавна, после које вечера и соба у којој се води љубав и спава не делују тако мирно, док се напољу, у ноћи пуној кристала, зрцали и сасвим извесно спрема, чак већ добрано спроводи једна префриганија верзија новог марша фашизма.

Игор Бурић, „Дневник“,
Нови Сад

РЕЧ КРИТИКЕ

РЕЧ КРИТИКЕ

“WE ARE BORN NAKED AND THE REST IS...”

WE ARE BORN NAKED AND THE REST IS...

Широко и разуђено асоцијативно поље покрива представа Сцене МЕСС и Сарајевског ратног театра Сартр, под називом "We are born naked and the rest is..." Драг је изостављени крај стиха, у значењу - терет. "Рођени смо голи, све остало је терет" стихови су америчког глумца и кантаутора Ру Паула, познатог трансвестита, па је "драг" део игре речи, јер "драг queen" значи трансвестит. Толико о називу представе у режији немачког

редитеља малог опуса, Флоријана Фишера, на шта се наставља одредница: по мотивима "Анархија у Баварској" Р.В. Фасбиндера. Овде је, пак, реч о политичкој фарси која тематизује анархистичку револуцију у Баварској, у којој су супротстављене две породице; малограђанска која жали за изгубљеним редом, и друга, револуционарна, која не зна шта ће даље пошто је освојила власт.

У траговима се ове одреднице, чак и на нивоу мотива, евентуално могу прочитати у Фишеровој поставци, састављеној од неповезаних и стилски сасвим различитих делова. Текстуралну основу им чини

неколико есеја и интервјуа, који се дотичу односа породице и појединца, друштва и појединца, са искључивим тежиштем на репресивним односима.

Колажирање различитог је легитиман поступак у постдрамском позоришту, и не представља проблем. Проблем је што то све готово да уопште не ради, сем уколико представу не прихватите као Роршахову мрљу, па без икакве мисли у глави следите неке личне, слободне асоцијације. Мене лично асоцијације нису походиле.

Александра Гловацки, Други програм Радио Београда

РАШЧОВЕЧЕЊЕ

Употребом позоришних елемената из арсенала драмског и постдрамског позоришта, редитељ Флоријан Фишер у представи, наглашеног друштвеног ангажмана, која тематски третира улогу породице у друштву, ради на свесном и намерном поништавању емоционалности или, на укидању слатких лажи о срећном животу у што нас породице убеђују. Породица није више светиња у коју се не дира него је то организам који лучи отров звани носталгија а који, опет, убија слободу.

У колажу који чине сценске приче, фрагменти (па и есеји, инсценирани интервју) које чак не уједињује ни оранизација сценског простора, са леденом дистанцом у игри глумаца спрам деперсонализованог света који представљају (Маја Салкић, Снежана Богичевић, Тина Кесеровић, Јасенко Пашић, Ади

Хрустемовић) разматра се застарели, сумњиви концепт породице као „основне ћелије друштва“. Одговори на та питања која представа подстиче (шта је то породица, шта после породице, шта се дешава унутар породице, насиље у породици, а нарочито проблем насиља над женским телом, те питање побуне) доводе нас до сазнања да је породица „основна затворска ћелија друштва“.

И ликовно решење представе, употребљени материјали (најлон, алуминијска фолија, хладна неонска светлост, пустош равне плохе огромног породичног стола) у служби је идеје о рашчовеченој породици.

Представа сарајевског САРТР-а значајан је покушај артикулације мука савременог човека.

Проф.др Миливоје Млађеновић, Сомбор

КУДА ЧОВЈЕК БАСА

Има ли данашња породица са свим својим манама, проблемима и кризама кроз које је пролазила у историји човјечанства будућност, игдје је појединац у тим стегама традиционалних родбинских обавеза, обичаја, начина функционисања и поништавања сваке индивидуалности када је у питању породица? Представа је тешко успоставила интеракцију са публиком, јер је експлицитно нападнуто и проказано оно што је у традицији ових простора најсветије: породица, дијете, обичај, без могућности да се те светиње бране без обзира колико биле нарушене и доведене у питање тешко их јеу потпуности поништавати или оптуживати за све лоше што нам се догађа.

Ако бисмо покушавали тражитиразлоге недовољног функционисања ове представе онда можда редитељ, Флоријан Фишер, који није са овог социо-културног простора и који је Фасбиндерову причу побуне, истина само у натрухама, тешко укалемио на територији гдје је породица ипак „основна ћелија друштва“ и да се у то баш тако олако, без обзира на све потребе за побуном, тешко може са одобравањем прихватити. Флозофски постављено питање, а у представи преодминатно, на шта смо ми могли да утичемо у своме животу, а нарочито у породици гдје намјесве „унапријед одређено, без нашег питања и одобрења“ и ми се с тим прећутно миримо. Критичко посматрање и анализирање породице данас, је кроз неколико,истина не баш

срећно увезаних прича, фрагмената испричана у знацима са унифицираним и деперсонализираним лицима, читај личностима,без потребе индивидуализације и у оскудној сценографији, али са занимљивим костимографским рјешењима Сузане Шерет. Драматург Дино Пешут наглашава да је ово“колаж представа, перформативна збирка есеја,серија покушаја лиминалности“, али која задире дубоко у коријене друштва, обичаја,навика,породице и појединца. Револуција против тих стожерних тачки вјековног трајања је упитна и поставља се оно стално питање: *да ли смо и без револуције могли доћи на исто мјесто гдје смо стигли револуцијом?!* Реторика. И сва представа је у бијегу од стварности, како би то рекао Ерих Фром,али не нудећи сутрашњицу којој се надамо и која нам треба. Бјежећи од овакве породице нуди се нови колективитет симболично асоцијативног имена *Слободне виле* који опет има своје законитости иправила!?

Представа се игра у комбинацији на језику који разумијемо и на енглеском, што није било неопходно, и поред титл превода, а музика Самјуела Керица даје тај ит тон овој позоришној изведби из Сарајева.

Занимљив покушај преиспитивања,значајних, потребних и великих тема и дилема али са само лаганим гребањем, шакакиљањем по површини.

Проф.др Ненад Новаковић,Бања Лука

КАПИТАЛ

КАПИТАЛ

Можда то долази са годинама, а можда је ово време заиста такво, јер - ако се прихватимо преиспитивања стварности, шта се намеће као њена основна одредница? Све неправеднија расподела добара, због чега највећи део света око нас живи не у сиромаштву, већ у ужасима глади, болести, ратова и понижења. Што је резултат владавине капитала. Јер капиталис, то значи главни на латинском!

Андраш Урбан, заједно са глумицама Јеленом Лабан и Јеленом Шестовић, глумцима Павлом Прелевићем и Стеваном Вуковићем, композиторком Иреном

ПОЖИВИЧЕЊЕ

Квартет младих високоенергетских, темпераментних, посвећених глумаца (Јелена Лабан, Јелена Шестовић, Павле Прелевић, Стеван Вуковић) играју и певају у бруталној, бучној, гњвној , али распеваној представи Андраша Урбана. Играју сложене и захтевне улоге, моћни су и стабилни, али истовремено и покорни редитељској партитури.

Од Марксовог *Капитала* , од тог грандиозног и једва сагледивог обиља материјала које садржи темељно дело марксистичке економске логике, Урбан је изградио чврсту, узбудљиву, монолитну позоришну творевину . Успео је да сабије марксистичку политичку филозофију у позоришну причу о раднику који је привезак од меса на машини од челика, у гњвну повест о човеку као потрошној роби, у отровно сатиричну,

ПОБУНА ПРОТИВ СЕБЕ

Млада четворочлана постава студената са Цетиња уз здлушну подршку четворице музичара стварају загушујућу буку како количином и висином тонова тако и бројем и тежином питања која на експлицитан начин проистичу из данас најчитаније књиге у Европи Марксовог „Капитала“, у истименој представи чију је драматизацију урадила Ведрана Божиновић. Нисам схвати да ли по духу или слову славног и познатог наслова?! Од обожавања и аксиоматског прихватања свега што је Маркс написао, до спаљивања и крајњег омаловажавања, ово дјело је постало предложак афирмисаном позоришним редитељу Андрашу Урбану да преиспитује садашњицу на веома оштар и недвосмислен начин. Мислим да јеУрбан боље од већине комунистичких идеолога схватио „Капитал“ као еконмску књигу, а не као идеологију или политику.И можда је боље схватио филозофију, а не идеологију „Капитала“ Марксовог и уопште капитала.

Слиједећи оштру критику садашњице, кроз визуру могућих интерпретација и парола из „Капитала“ представа садржи довољно тешких питања и дилема, носи јасне поруке иненуди одговоре, ако их уопште позориште и треба давати. Између филозофије капитала и онога што култна књига истог наслова садржи и савремених догађања у шире схваћеној локлаој средини, успоставља се мноштво неспојивих и нерјешивих

урбановска острва одмора, у којима нам се причају вицеди на задату тему. Лелекање за бившом земљом, хипстерајско левичарење, национализам и фашизам као погодна средство за капиталистичку манипулацију, црква која се претећи извукла из своје пацовске рупе... речју первертирани поредак у којем је сексуална перверзија најмање зло, у најбољем маниру In-Your-Face Театра провоцира публику да се суочи са светом у коме живи, и да коначно почне да проналази одговоре на сва отворена питања ове представе.

Александра Гловацки, Други програм Радио Београда

саркастичну и ироничну химну у славу власника робе. Компонујући у садејству са Иреном Поповић Драговић овај брутални позоришни концерт у којем подвлачи претећу тенденцију ретрадиционалазације, приказујући нам живописне ликове социјалистичких малограђана и капиталистичких скоројевића, Урбан прави једну општу, беспоштедну прозивку свих „чинилаца“ црногорског друштва. При том, а у складу са његовом редитељском поетиком, користи све што дохвати понајпре већ омиљене му стеротипије из области традиције (укључујући и тужбалице, вицеди и друге форме) не хајући за претњу да поједине сцене не поприме заводљивост скеча. Уистину, то му се може, јер конзистенцију телу његове представе обезбеђују музика и сонгови на тему неолибералног поживинчења човека.

Проф.др Миливоје Млађеновић, Сомбор

супротности које дају тон и ритам представи.На тим неспојивостима, супротностима и сукобима у друштву гради се и читава представа пубуне која је против свега и свакога. И то у добројмјери загушује јасну поруку и намјеру пројекта.

Уз пјесму, боље речено цјеловечерњи концерт и савремену музику младих генерација, глумци,а морамо их поменути,(Јелена Лабан, Јелена Шестовић,Павле Прелевић и Стеван Вуковић), до изнемоглости слиједе захтјеве редитеља, што понекад изазива и сажаљење, али то млади студенти истрајно подносе. И мора сенагласити да је глума најбољи сегмент ове представе са Цетиња. Музика је на сцени и дио је неодвојив од радње у представи, док костими јасно „објашњавају“ радњу у представи која је без сценографије,ако би се тако могла назвати јер је заиста и нема.

Ако би хтјелиговорити о естетици у позорштупа тражити могућу везу побуне и естетике и позоришном исказуона је овдје у другомплану.Осјетили смо више буквално крвави рада глумаца на сцени, примили и осјетили мирис Ребелеовских крканлука уз изнуде а добили упит:да ли је то могло и другачије или прецизније дали је то моралобаш тако?

Проф.др Ненад Новаковић,Бања Лука

ЗА НОВЕ ФРОНТОВЕ

Осим добрих представа, од нишког фестивала очекујем да постане релевантно културно раскршће где ће се укрштати и међусобно прожимати најразноврсније информације о позоришном животу средина из које долазе учесници, али и да ће у Нишу бити створена чврста основа за заједничко супротстављање све драматичнијој маргинализацији културе које не погађа само савремено стваралаштво, него и озбиљне уметничке фестивале као места која репрезентују управо то стваралаштво. Очекијем, дакле, успостављање својеврсног фронта солидарности и узајамне подршке, фронта који се неће базирати на једноставној дистрибуцији представа у ширем региону што је само један од облика пристајања на услове наметнуте императивом комерцијализације него ће афирмисати истински креативну сарадњу која ће, осим размене информација и искустава, можда, довести и до реализације заједничких пројеката, па и копродукција.

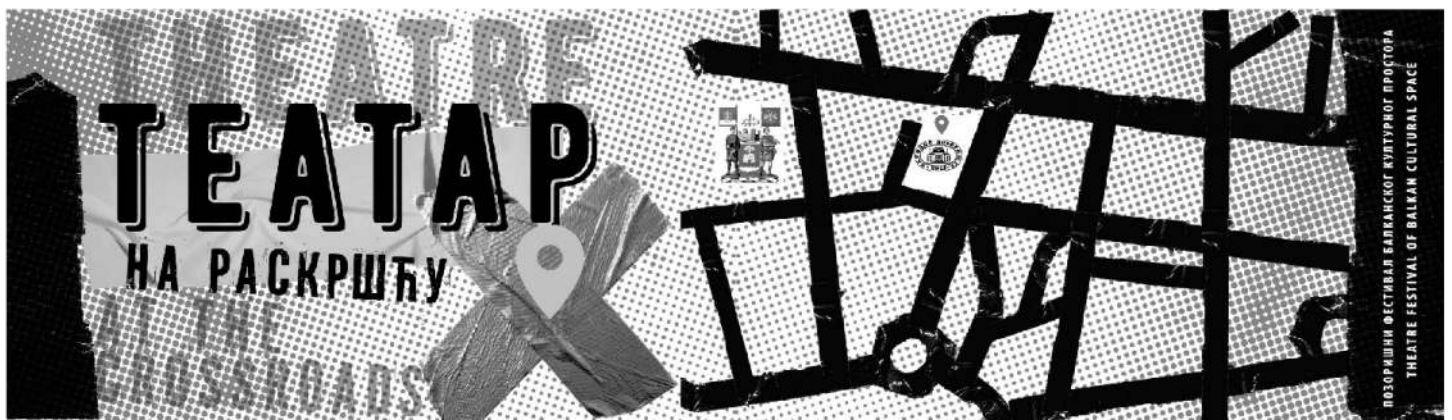
**Александар Милосављевић, позоришни критичар
и члан Савета фестивала**

О РАСКРШЋУ

Фестивал „Театар на раскршћу” појављује се као важна и вишеструка регионална прекретница. Раскршћа су, како у просторном, конкретном, физичком смислу тако и у духовном, метафоричком и културном контексту, она мјеста на којима не само да се сусрећу различити путеви (а на њима и још различитији путници) него и она мјеста која нам нуде могућност избора и одлуке којим путем кренути. Ако погледамо репертоар првог фестивала постаје сасвим јасно о каквим изборима и каквим одлукама размишља водство и организација. Ријеч је о избору и одлуци за отворене могућности, отворене сусрете, отворене размјене. Идеја не само да погађа дух и традицију простора на коме фестивал настаје него, можда још и више, одговара на захтјеве и изазове времена у коме настаје, као и на потребу подржавања културе окупљања и укрштања, насупрот идејама раздвајања и раскршћавања.

**Проф. др Дарко Лукић, театролог из Загреб
и члан Савета фестивала**

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ

ПРЕДСТАВЉЕНА МОНОГРАФИЈА „МИЛЕНА ДРАВИЋ ВИШЕ ОД УМЕТНОСТИ“

ЖИВОТ НА БРАНИКУ НАЈВИШИХ ВРЕДНОСТИ

Монографија „Милена Дравић више од уметности“, ауторке Татјане Њежић, објављена у издању Лагуна, представљена је јуче у пратећем програму фестивала „Театар на раскршћу“.

Татјана Њежић је монографију почела да пише 2013. године, кад је Милена Дравић добила статуету „Јоаким Вујић“. Прво издање, у тиражу од петсто примерака, објавио је Књажевско-српски театар из Крагујевца, који додељује награду, а другу Лагуна.

Монографија у првом делу представља више од 50 сцена из приватног и професионалног живота велике уметнице, као и две њене аутобиографске приче, док у другом делу обухвата казивања о Милени Дравић, њених колега, редитеља, позоришних критичара и познавалаца сценске уметности.

„Немогуће је тако велику каријеру и тако блиставу личност ставити у корице једне књиге. Важно је да то буде њен ДНК, да то буде оно што она јесте“, истакла је Тања Њежић.

Књига је, према речима Тање Њежић, у децембру 2016. још била у штампи када је Милена Дравић постала лауреат наше највеће глумачке награде - „Добринчиног прстена“, тако да је убачена и та информација. У књигу би, да може, сада додала и део о последњих пар месеци када је Милена прихватила позиве да иде на фестивале у Пулу, Палић и Херцег Нови.

„Импресивно је како су је људи тамо прихватили, како су реаговали. Милена је била мастер клас како се живи на бранику највиших вредности, увек и бескомпромисно, како би се у народу рекло, шта кошта да кошта“, навела је ауторка монографије. Као сликовит детаљ о природи Милене Дравић испичала је епизоду везану за полицијски досије:

„Био је моменат кад су се у Србији отварали полицијски досијеи и њој је било омогућено да види свој досије. На страну то шта ће њој полицијски досије кад се никад политиком није бавила, али има подебели досије. И она је кренула у полицију да види свој досије и на пола пута се окренула, вратила кући, телефонира, захвалила се, и рекла: 'Ја нећу доћи, ја то нећу да гледам и читам'. Ја сам је хућећи питала 'А зашто?', а она ми

је одговорила 'Како зашто, нисам знала шта ћу тамо да сретнем, нисам знала чије ћу име да сретнем и како ћу после тога са тиме да живим', испричала је Тања Њежић, која је овом књигом, како је рекла, хтела да исправи уврежено мишљење да Милена Дравић јесте велика филмска глумица али да позориште није „њена шоља чаја“. Због тога је потражила помоћ позоришног критичара и театролога Александра Милосављевића.

Милена Дравић је одиграла око 170 телевизијских и филмских улога, а 21 позоришну улогу, укључујући и монодраму „Милена у свету мушкарца“, али је свака од тих позоришних улога, како је навела ауторка монографије, остварење које се памти.

„Сваком ко прати позоришни живот било је белодано јасно да је Милена велика драмска, позоришна глумица. Можда је било потребно објашњавати најширој публици да је Милена играла и у позоришту“, рекао је Александар Милосављевић, *присетивши се анегдоте из Атеља 212 и његовог бифеа у коме је било тешко носити се са глумачким легендама склоним шалама и алкохолу.*

„Први пут сам видео Милену Дравић кад је Роберто Чули у Атељу 212 имао пробе представе 'Декамерон 81'. У подели је била прва лига Атељеа и Милена. Она долази као афирмисана филмска глумица да игра у Атељу, па знате како су је гледали? Као ниже биће, као потпуног Марсовца који је ту дошао па још неће да псује, неће да пије, и неће да буде барабар са свима њима. Милена је успела да сачува своје природно господство, да сачува шарм, успела да одоли свим изазовима тог беспризорног и бескрајно духовитог Атељеа 212, успела је да изађе на сцену и да на тој сцени покаже да она није случајно ту, да то што је супруга Гаге

Николића није разлог који је квалификује да изађе на сцену Атељеа 212 и покаже своје глумачко умеће“.

Милосављевић је испричао како је „чаршија“ лоше дочекала канску награду Милене Дравић, због чега је глумица размишљала да је врати.

На питање да ли је Милена Дравић у приватним разговорима некад причала и о патњама, Тања Њежић је одговорила: „Наравно да јесте, она није жена која је фалширала, фолларала, скривала, само је начин на који она говори о стварима увек или духовит или дубок или вуче на универзално, у најкраћем можемо сажети овако: све што је било лепо дала је нама, све што је болело носила је сама“.

„Милена Дравић је могла да оде са овог света без награде 'Добринчин прстен' која се додељује за целокупно уметничко дело. Могао је да се догоди тај грех а онда то не би био грех овог друштва него пре свега нашег еснафа, који дели глумце на филмске, телевизијске, позоришне, а глумца је један. И тај таленат се не може тако поделити. Некоме се у животу догоди да више игра на филму некоме у позоришту, то је стицај околности, глумци су у ситуацији да буду бирани. Милена је била југословенско уметничко име, она је историја југословенског филма, историја српског филма, историја модерности. А модерност у глумачком изразу треба неко и да препозна, треба неко и да уважи. Па ако су се њој дивили и Годар, и Хичкок, и Џек Николсон, велики европски и амерички филмски свет, а ако она овде можда није наилазила на некако признање у свом еснафу, њен таленат и њену величину, што се народа тиче, ова средина је и те како препознавала. А последњи велики југословенски догађај коме сам присуствовала било је уручење Добринчиног прстена Милену у Звездара театру. То је био истински културни догађај који нам је показао колико смо ми у овом тренутку далеко од културе а шта култура јесте. Ко је све говорио о Милену и на који начин, како је све то скупа изгледало, колико је у свему томе било њеног уметничког бића, достојанства и истинитости а уопште није било естраде... А код нас су се помешали култура и естрада“, навела је редитељка Тања Мандић Ригонат.

А. Гојковић

ПОЗОРИШНИ ДНЕВНИК

Нужно је, драги дневничке, да ови записи буду лични. Дневник, ваљда, томе и служи, да не остане заклjučано унутар човека оно што га ждере. Једном записано, увек запамћено!

Када смо, осамдесетих, Саша Милосављевић и ја, под патронатом Феликса Пашића, водили на РТС Хронику Бифеа, појавио се танушан, на Висоцког подсећајући деветнаестогодишњи младец, у „вијетнамци“, са војом позоришном трупом из Сенте и одличним „Хамлетом“ - Андраш Урбан. Данас, док глуми одраслог редитеља, ја га вазда видим као оног унезвереног тинејџера, који нагонски стиска песнице и несигурно се осмехује. „Клио“ би, у својој гласовитој едицији, „Арс сцена“ могао да иницира књигу о редитељском третману Андраша Урбана. Јер, то се режијом више не треба дефинисати, много је више Андрашов „штурм унд драг“ од тога! Фул третман, који примењује на драмски проседе укључује школовање, расшколовање од научног, као и психотерапију учесника, а онда и њихово сурово ислеђивање, под оним полицијским светлима у очи и неподношљивом дреком... И свакаких мука ту још има.

И све, редовно резултира добром представом.

Иако ме је професор Андре Венстен, као мој ментор на Париз Осам, истренирао одлично да, у делима Бекета, Јонеска и Женеа, препознам основне одлике авангарде апсурда (са Бекетом, Јонеском и Роланом Бартом ме је упознао и лично), а до данас читам Лакана и Дериду, мени најдраже, у оригиналу, ја, драги дневничке, у ово револуционарно раскршће, ка новом театру, како рече бемртни Бранко Ћопић, улазим „ненаоружана“ („И у ону против фашиста, и ову данас, сексуалну, моја госпођице, ја сам вам ушао ненаоружан“, рекао ми је, не много пред своју трагичну смрт)...

У театар, којичини Андраш Урбан, и други, где је „оцеубство“ Аристотела већ обављено, оружје, које сам неопозиво изгубила је младост!...Јер, овде, теоретичарке се бирају по својој младости, не по образовању и искуству, као да је, Боже ме прости, избор за мис у питању!...

Два пута сам се /већ/ лично суочила са тим поразом. Први пут, када ме је фићфирић Драган Јовићевић, тадашњи уредник културе у Данасу, чија сам позоришна критичарка била, обавестио да му је Колегијум тражио млађег критичара, не по погледу на позориште (моју стручност нису пропитивали), него по крштеници! „Млађу

критичарку, мислите?“, реговао је на то мој професор и колега, Влада Стаменковић. Други пут недавно директор фестивала ми је, нерадо, „одао“ да се Уметнички савет није сложио да ја будем један од модератора Округлог стола, него треба „неко млађи“! Имају ли професионалност и знање пожељну доб?!...Завидим госпођи Јелени Лужини, савременој, занимљивој, обавештеној и медијски изврсној театрологињи и професорки, што не живи овде!... Додуше, на Позоришном пролећу у Шапцу немам таквих проблема, допуштају ми (још увек) да будем модератор Округлог стола. Прошле године, модерирала смо у пару Света Јованов и ја, исписници и метузалени! А сигурна сам да Света, ни остали момци у Србији, најбољим мушким годинама, немају моје проблеме. Од госпoде се, код нас, изгледа, не тражи да буду млађи!

Мој зет, Дејан Анастасијевић, једном се сликао наг, са Лечићем, Басаром и још неким времешним градским мачором, на билборду, са поруком да жене нису роба, а деца нису робље. Зна се због чега, насиље над немоћнима је у зениту!

Е, па, да закључим: критика и театрологија нису роба (у складу са Андрашевим „Капиталом“), а критичарке и театрологиње нису робље! Хвала, Андраш!

Драгана Бошковић

Издавач: Народно позориште у Нишу

За издавача: Спасоје Ж. Миловановић, директор

Редакција: Миљана Николић, Александра Гојковић,

Биљана Мијалковић, Тихомир Јовановић

Фото: Никола Милосављевић

Тираж: 100 примерака

Штампа: Boom Basic doo, Ниш

Народно позориште Ниш

Синђелићев трг бб, 18000 Ниш, Србија

Централа +381 (0)18 527 371

Управа +381 (0)18 245 441

Благајна +381 (0)18 245 472

Маркетинг +381 (0)18 245 478, +381 (0)18 209 220

E-mail: npnis@narodnopozeristenis.rs

direktor@narodnopozeristenis.rs

uprava@narodnopozeristenis.rs

marketing@narodnopozeristenis.rs

Tehnika@narodnopozeristenis.rs

ОРГАНИЗАТОР
ФЕСТИВАЛА

ПОКРОВИТЕЉ
ФЕСТИВАЛА

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
НИШ

ГРАД НИШ

ПРИЈАТЕЉИ
ФЕСТИВАЛА

ПАРКИНГ СЕРВИС НИШ
да увек има слободног места

STATUS
VINARIJA

МЕДИЈСКИ
ПРИЈАТЕЉИ
ФЕСТИВАЛА

Народне новине

zона PLUS

radio.
internet.
magazin.

Naissus inf

Informativno zabavni portal Srbije

